

Գրանցված է

Հայաստանի Հանրապետության

կենտրոնական բանկում

« 24» հոկտեմբերի 2012թ.

Նախագահ՝ Արթուր Զավադյան

Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա

ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԺԱՄԿԵՏԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՅԻՆ

ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ

ԱՌԵՎՏՐԻ ՍԱՀՄԱՆԱԶԱՓԵՐԻ ԵՎ

ՔԼԻՐԻՆԳԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

Գլուխ 1. Ընդհանուր դրույթներ

1. Սույն կանոնները սահմանում են Առևտրի օպերատորի ժամկետային վարկային ռեսուրսների հարթակի մասնակցին (այսուհետ՝ Մասնակից) առևտրի սահմանաչափերի հաշվարկման, տրամադրման և վերոնշյալ հարթակում կնքված գործարքների մարման օրվա քլիրինգի իրականացման կարգը և պայմանները:
2. Ժամկետային վարկային ռեսուրսների հարթակում առևտրի իրականացման նպատակով Մասնակիցը առնվազն առևտուր իրականացնելու նախորդ աշխատանքային օրը Օպերատորի հետ կնքում է պահառության համապատասխան պայմանագիր, որով հայտնում է նաև իր համաձայնությունը սույն կանոններով սահմանված դեպքում անակցեպտ գանձման իրավունք վերապահել Օպերատորին:
3. Օպերատորը Մասնակիցների իրավասու հաշիվների և իրավասու էլեկտրոնային հասցեների մասին տեղեկությունները ստանում է Առևտրի օպերատորից:
4. Առևտրի օպերատորի և Օպերատորի միջև տեղեկությունների ստացման և տրամադրման կարգը, պայմանները և ժամկետները կարգավորվում են սույն կանոններով, Առևտրի օրերատորի «Ժամկետային վարկային ռեսուրսների քլիրինգի և վերջնահաշվարկի կանոններով» և Առևտրի օպերատորի և Օպերատորի միջև կնքված համապատասխան պայմանագրով:
5. Օպերատորի, Առևտրի օպերատորի, Մասնակցի կամ ՀՀ ԿԲ-ի մոտ կապի խափանման դեպքում սույն կանոններով սահմանված հաղորդագրությունները, հանձնարարականները ներկայացվում են էլեկտրոնային կրիչով և թղթային տարբերակով: Թղթային տարբերակի վրա պետք է առնվազն նշված լինեն այն բոլոր տեղեկությունները, որոնք կներկայացվեն էլեկտրոնային եղանակով ներկայացվելու դեպքում: Ընդ որում թղթային տարբերակով ներկայացված հաղորդագրությունները, հանձնարարականները պետք է ստորագրված լինեն համապատասխան լիազոր մարմնի կողմից:

Գլուխ 2. Հասկացություններ

6. Սույն կանոններում կիրառվող հասկացություններն ունեն հետևյալ նշանակությունները:
 - 1) «Առևտրի օպերատոր». «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» Բաց Բաժնետիրական Ընկերություն:
 - 2) «Օպերատոր». «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ:
 - 3) «Ժամկետային վարկային ռեսուրսների հարթակ». Առևտրի օպերատորի կողմից կազմակերպվող՝ մեկ և ավելի օրական վարկային ռեսուրսների շուկա:

- 4) «Մասնակից». Առևտրի օպերատորի կողմից կազմակերպվող ժամկետային վարկային ռեսուրսների հարթակում առևտուր իրականացնելու թույլտվություն ունեցող բանկ, որը սույն կանոններով սահմանված համապատասխան պայմանագիր է կնքել Օպերատորի հետ:
- 5) «Իրավասու հաշիվներ». Մասնակցին պատկանող այն դեպո և դրամային հաշիվներն են, որոնցից թույլատրվում է իրականացվել վարկային սահմանաչափերի ստացման նպատակով հատուկ սահմանված հաշիվներին դրամային միջոցների և պետական պարտատոմսերի փոխանցումը, դրանց համալրումը և փոխարինումը:
- 6) «Դրամային երաշխիքային հաշիվ». ՀՀ կենտրոնական բանկում Օպերատորի անունով բացված հատուկ դրամային հաշիվ, որը նախատեսված է Մասնակցի կողմից Օպերատորի եւ Առևտրի օպերատորի կոնոնների համաձայն ժամկետային վարկային ռեսուրսների հարթակում կատարված գործառնությունների հետ կապված դրամային երաշխիքային միջոցների հաշվառման համար:
- 7) «Ամփոփ ներդրողների հաշիվ». ՀՀ կենտրոնական բանկում (Պետական արժեթղթերի հաշվառման եւ հաշվարկների իրականացման համակարգում) Օպերատորի անունով որպես ենթապահառու բացված հատուկ դեպո հաշիվ, որը նախատեսված են Մասնակցի կողմից Օպերատորի եւ Առևտրի օպերատորի կանոնների համաձայն ժամկետային վարկային ռեսուրսների հարթակում գործառնությունների կատարման հետ կապված որպես երաշխիքային միջոց փոխանցվող պետական արժեթղթերի հաշվառման համար:
- 8) «Երաշխիքային հիմնադրամ». Դրամային երաշխիքային հաշվում եւ Ամփոփ ներդրողների հաշվում հաշվառվող արժեթղթերի եւ դրամային միջոցների ամբողջություն, որոնք հանդիսանում են որպես Առևտրի օպերատորի ժամկետային վարկային ռեսուրսների հարթակում կնքվող գործարքների ապահովման միջոց:
- 9) «Իրավասու էլեկտրոնային հասցե». ՀՀ կենտրոնական բանկի ՍԻԲԻԷՆԵթ համակարգչային ցանցում գրանցված համապատասխան էլեկտրոնային հասցե:
- 10) «Սահմանաչափ». Օպերատորի կողմից Մասնակցին սույն կանոններին համապատասխան տրվող՝ ժամկետային վարկային ռեսուրսների ներգրավման սահմանաչափ:
- 11) «Հաշվարկային բանկ». Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ:
- 12) «Բանկմեյլ համակարգ». ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային հաղորդագրությունների առաքման համակարգը:
- 13) «Հանձնարարական». դրամային միջոցների վճարման հանձնարարական կամ պետական պարտատոմսերի փոխանցման դեպո հանձնարարական:
- 14) «Քլիրինգ». ժամկետային վարկային ռեսուրսների հարթակում կնքված գործարքների մարման նպատակով Մասնակիցների փոխադարձ պարտավորությունների որոշում և հաշվանցում:
- 15) «Բազմակողմանի քլիրինգ». քլիրինգի իրականացման եղանակ, որի դեպքում վարկային գործիքների մարման յուրաքանչյուր օրվա համար Օպերատորը որոշում է Շուկայի մասնակիցների զուտ պարտավորությունները և/կամ պահանջները:
- 16) «Դիսկոնտավորման գործակից». պետական պարտատոմսերի՝ եկամտաբերության կորով հաշվարկված գնի նկատմամբ կիրառվող զեղչման գործակից:
- 17) «Առևտրային կող». Առևտրի օպերատորի կողմից Մասնակցին շնորհված հապավում:

- 18) «Պետական պարտատոմս». ՀՀ ֆինանսների նախարարության պետական (գանձապետական) կամ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսեր:
 - 19) «Միջոցներ». Երաշխիքային հիմնադրամում հաշվառվող ՀՀ դրամը և պետական պարտատոմսերը:
7. Սույն կանոններում կիրառվող այլ հասկացություններն ունեն օրենքով և Օպերատորի այլ կանոններով սահմանված նշանակությունները:

Գլուխ 3. Սահմանաչափերի հաշվարկման և տրամադրման մեխանիզմը

- 8. Երաշխիքային հիմնադրամը կարող է համալրվել իրավասու հաշիվներից պետական պարտատոմսերի և դրամային միջոցների փոխանցման միջոցով:
- 9. Մասնակիցը ժամկետային վարկային ռեսուրսներ կարող է ներգրավել Օպերատորի կողմից վերջիններիս տրամադրված համապատասխան սահմանաչափերի շրջանակում:
- 10. Մասնակցին սահմանաչափը տրամադրվում է ըստ վերջինիս կողմից երաշխիքային հիմնադրամին այդ նպատակով փոխանցված պետական պարտատոմսերի և ՀՀ դրամի արժեքի:
- 11. Սահմանաչափերի հաշվարկում Մասնակցի կողմից երաշխիքային հիմնադրամ փոխանցված պետական պարտատոմսերը ընդգրկվում են տվյալ օրվա համար ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված եկամտաբերության կորով հաշվարկված ընթացիկ գնի և Օպերատորի կողմից այդ նպատակի համար սահմանված պետական պարտատոմսերի դիսկոնտավորման գործակցի արտադրյալի չափով:
- 12. Օպերատորը Մասնակցի համար հաշվարկում է հետևյալ սահմանաչափերը՝
 - 1) $U1 = ՀԴ + ՊՊԸԳ * ԴԳ1 - ՍԶՎ,$
 - 2) $U2 = ՀԴ + ՊՊԸԳ * ԴԳ2 - ՍԶՎ,$
 - 3) $U3 = ՀԴ + ՊՊԸԳ * ԴԳ3 - ՍԶՎ,$

որտեղ՝

$\Pi\Pi_{ԸԳ}$ – պետական պարտատոմսերի ընթացիկ գինն է՝ հաշվարկված ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված վերջին եկամտաբերության կորի հիման վրա: Ընդ որում՝ տվյալ օրը մարվող պետական պարտատոմսերը չեն ներառվում սահմանաչափի հաշվարկում, որի փոխարեն ներառվում են այդ պարտատոմսերի թողարկողի կողմից մարմանն ուղղվելիք դրամային միջոցների հաշվարկային մեծությունները, իսկ փաստացի վճարման ստացման դեպքում՝ համապատասխան դրամային միջոցները:

Մարման և արժեկտրոնների փաստացի վճարման վերաբերյալ տվյալներն Օպերատորը ստանում է Հաշվարկային բանկից՝ վերջինիս հետ համաձայնեցված եղանակով և ժամկետներում, որի հիման վրա հաշվարկում և ըստ յուրաքանչյուր Մասնակցի՝ վերջիններիս դրամական միջոցների դիրքերին ավելացնում է պետական պարտատոմսերի մարմանը, ինչպես նաև արժեկտրոնների վճարմանն ուղղված դրամական միջոցները:

ԴԳ1, ԴԳ2 և ԴԳ3 – Օպերատորի և Առևտրի օպերատորի միջև կնքված պայմանագրով սահմանված կարգով Առևտրի օպերատորից ստացված և վերջինիս կողմից որոշված՝ պետական պարտատոմսերի զեղչման գործակիցներն են, ընդ որում $ԴԳ1 > ԴԳ2 > ԴԳ3$:

ՀԴ - Մասնակցի կողմից սույն կանոններին համապատասխան կատարված միջոցների համալրման, ինչպես նաև սահմանաչափերի հաշվարկում ներառված պետական պարտատոմսերի մարման, մասնակի մարման կամ արժեկտրոնի վճարման արդյունքում Օպերատորի հատուկ դրամային երաշխիքային հաշվին փոխանցված ՀՀ դրամն է:

ՍԶՎ – ստացված և դեռևս չմարված վարկային պարտավորությունների ընդհանուր զուտ գումարն է, որը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$ՍԶՎ = \sum_{t=1}^n (ԳՎԴ_t - ՎՎԴ_t)$$

որտեղ՝

$ԳՎԴ_t$ – Մասնակցի կողմից ստացված (գնված) և t օրը մարվող բոլոր ժամկետային վարկային ռեսուրսների հանրագումարն է՝ ներառյալ այդ վարկային ռեսուրսներով նախատեսված տոկոսագումարները վարկային ռեսուրսի ողջ ժամկետի համար,

$ՎՎԴ_t$ – Մասնակցի կողմից տրամադրված (վաճառված) և t օրը մարվող բոլոր ժամկետային վարկային ռեսուրսների հանրագումարն է՝ ներառյալ այդ վարկային ռեսուրսներով նախատեսված տոկոսագումարները վարկային ռեսուրսի ողջ ժամկետի համար,

Ընդ որում՝

ա) հաշվի են առնվում միայն վաճառքի այն գործարքները, որոնց մարման օրը համընկնում է որևէ առքի գործարքի մարման օրվա հետ,

բ) եթե $9\text{ՎՈ}_t < \text{ՎՎՈ}_t$, ապա ընդունվում է $9\text{ՎՈ}_t - \text{ՎՎՈ}_t = 0$

13. Մասնակցի նախնական սահմանաչափը հավասար է սույն կանոնների 12-րդ կետի 3) ենթակետի բանաձևով հաշվարկված Ս3 սահմանաչափին, բայց ոչ ավել, քան Օպերատորի և Առևտրի օպերատորի միջև կնքված պայմանագրով սահմանված կարգով Առևտրի օպերատորից ստացված և վերջինիս կողմից որոշված՝ տվյալ Մասնակցի կողմից ներգրավվող ժամկետային վարկերի գումարային առավելագույն թույլատրելի չափից: Ընդ որում, եթե Ս3 սահմանաչափը փոքր է գրոյից, ապա տվյալ Մասնակցին տրամադրվում է գրոյական նախնական սահմանաչափ:
14. Սույն կանոնների 12-րդ և 13-րդ կետերին համապատասխան Առևտրի օպերատորից ստացված տեղեկությունների հիման վրա երաշխիքային հիմնադրամում հաշվառվող պետական պարտատոմսերի համար կիրառվում են համապատասխան զեղչման գործակիցներ և առավելագույն սահմանաչափերը: Ընդ որում՝ զեղչման նոր գործակիցների կիրառման արդյունքում միջոցների համալրման պահանջ առաջանալու դեպքում դրանք պետք է համալարվեն սույն կանոններով սահմանված կարգով, իսկ նոր առավելագույն սահմանաչափերի կիրառման դեպքում, եթե տվյալ օրվա դրությամբ Մասնակցի կողմից կնքված, սակայն դեռևս չնարված ժամկետային վարկային պարտավորությունների ընդհանուր զուտ գումարը գերազանցում է նոր առավելագույն սահմանաչափը, ապա Մասնակցին տրամադրվում է գրոյական նախնական սահմանաչափ:
15. Օպերատորը սույն կանոնների 12-րդ կետում նշված սահմանաչափերը տվյալ առևտրային օրվա ընթացքում հաշվարկում է ժամը 09:30 և 10:30-ի դրությամբ՝ 1 (մեկ) ՀՀ դրամի ճշտությամբ՝ կլորացումը դեպի ներքև:
16. Սահմանաչափերը հաշվարկելուց հետո 15 րոպեի ընթացքում Օպերատորը դրանց վերաբերյալ տեղեկությունները տրամադրում է Առևտրի օպերատորին, որը պարտավոր է ստացման պահից 10 րոպեի ընթացքում յուրաքանչյուր Մասնակցի Ս3 սահմանաչափի վերաբերյալ տեղեկություններն ուղարկել վերջիններիս՝ ՍԻԲԷՆԵԹ համակարգչային ցանցի իրավասու էլեկտրոնային հասցեներին:
17. Օպերատորը Մասնակիցների կողմից տվյալ օրը մարման ենթակա վարկերի ընդհանուր զուտ գումարի (ներառյալ կուտակված տոկոսագումարների) չափով և դրանց վերաֆինանսավորման նպատակով համապատասխան Մասնակիցներին տրամադրում է լրացուցիչ սահմանաչափ, որի վերաբերյալ տեղեկությունները՝ ըստ Մասնակիցների, մինչև տվյալ օրվա ժամը 10:45-ը փոխանցում է Առևտրի օպերատորին: Մասնակիցներին լրացուցիչ սահմանաչափ չի տրամադրվում, եթե սույն կանոնների 12-րդ կետի 1) ենթակետով սահմանված բանաձևով հաշվարկված Ս1 սահմանաչափը բացասական է:

Գլուխ 4. Միջոցների համալրման պահանջը

18. Այն դեպքում, երբ Օպերատորի կողմից՝ ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացված տեղեկությունների հիման վրա տվյալ առևտրային օրվա ժամը 09:30-ի և 10:30-ի դրությամբ սույն կանոնների 12-րդ կետի 2) ենթակետով սահմանված բանաձևով հաշվարկված U2 մեծությունը բացասական է (Մասնակցի միջոցների արժեքը թույլատրելի շեմից պակաս է), ապա Օպերատորն անմիջապես տվյալ Մասնակցի իրավասու էլեկտրոնային հասցեին ուղարկում է համապատասխան հաղորդագրություն մինչև տվյալ օրվա ժամը 15:00-ը առնվազն սույն կանոնների 12-րդ կետի 3) ենթակետի բանաձևով հավարկված՝ U3-ի բացարձակ արժեքի չափով իր միջոցները համալրելու պահանջով:
19. Համալրումը կարող է կատարվել ՀՀ դրամով՝ Մասնակցի իրավասու հաշվից Բանկմեյլ համակարգի ՀՏ 100 կամ ՀՏ 202 հաղորդագրության միջոցով և/կամ պետական պարտատոմսերով: Պետական պարտատոմսերով համալրման դեպքում դրանք հաշվարկվում են ՊՊԸԳ*ԴԳ3 գործակցով:
20. Այն դեպքում, երբ Մասնակիցը սույն կանոնների 18-րդ կետում նշված ժամկետում չի համալրում իր միջոցները, ապա Օպերատորը կիրառում է սույն կանոնների 54-րդ կետով սահմանված ընթացակարգը:

Գլուխ 5. Երաշխիքային հիմնադրամում հաշվառվող միջոցների պահառությունը

21. Երաշխիքային հիմնադրամում հաշվառվում են միայն այն Միջոցները, որոնք հանդիսանում են Մասնակցի՝ Առևտրի օպերատորի ժամկետային վարկային ռեսուրսների հարթակում առևտրի երաշխավորման միջոց: Երաշխիքային հիմնադրամում հաշվառվող պետական պարտատոմսերը հաշվառվում են անվանական արժեքով:
22. Երաշխիքային հիմնադրամում հաշվառվող պետական պարտատոմսերի պահառությունն իրականացնում է Օպերատորը: Օպերատորը միաժամանակ իրականացնում է նաև Երաշխիքային հիմնադրամի հաշվին փոխանցված դրամական միջոցների դիրքերի հաշվառում: Սույն կետում նշված Միջոցների հաշվառումն ու պահառությունն Օպերատորն իրականացնում է առանձնացված կարգով՝ ըստ յուրաքանչյուր Մասնակցի:
23. Օպերատորի պահառության ծառայություններից օգտվելու նպատակով Մասնակիցը Օպերատորի հետ պետք է կնքի պահառության համապատասխան պայմանագիր: Պահառության պայմանագրի կնքման նպատակով Մասնակիցը Օպերատորին է ներկայացնում համապատասխան դիմում, ինչպես նաև Առևտրի օպերատորի ժամկետային վարկային ռեսուրսների առևտրի մասնակից լինելու փաստը հաստատող փաստաթղթի պատճենը: Մասնակցի կողմից Առևտրի օպերատորի ժամկետային վարկային

ռեսուրսների առևտրի մասնակից լինելու փաստը հաստատող փաստաթղթի պատճենը Օպերատորին չներկայացնելը հիմք է սույն կետում նշված դիմումի մերժման և պայմանագրի չկնքման համար: Վերոնշյալ փաստաթղթերը ստանալուց հետո Օպերատորը տվյալ Մասնակցի հետ 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում կնքում է պահառության պայմանագիր՝ երաշխիքային հիմնադրամ փոխանցվող՝ վերջինիս պատկանող Միջոցների պահառության նպատակով:

24. Պահառության պայմանագրի կնքման օրը Օպերատորը տվյալ Մասնակցի համար բացում է դրամական միջոցների հաշվառման և դեպո մեկական հաշիվներ: Սույն կետում նշված հաշիվների համարներն ունեն 13 նիշ, որի վերջին նիշը ստուգիչ նիշ է և հաշվարկվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի 30/03/2004 թիվ 75Ն որոշմամբ սահմանված ստուգիչ նիշի ձևավորման ալգորիթմով:
25. Երաշխիքային հիմնադրամ պետական պարտատոմսեր փոխանցվում են Բանկմեյլ համակարգի ՀՏ 522 հաղորդագրության միջոցով, իսկ դրամային միջոցներ՝ ՀՏ 100 կամ ՀՏ 202 հաղորդագրության միջոցով: Երաշխիքային հիմնադրամ փոխանցված Միջոցների հետ կարող են իրականացվել միայն սույն կանոններով նախատեսված գործառնություններ:
26. Երաշխիքային հիմնադրամում հաշվառվող պետական պարտատոմսերի մարման և/կամ արժեկտրոնի վճարման դեպքում Օպերատորը մինչև տվյալ օրվա ժամը 14:30-ը ըստ յուրաքանչյուր Մասնակցի համապատասխան տեղեկություններ է փոխանցում Առևտրի օպերատորին, որը պարտավոր է մինչև տվյալ օրվա ժամը 16:30-ը այդ տեղեկություններն ուղարկել համապատասխան Մասնակիցների՝ ՍիԲիԷՆԵթ համակարգչային ցանցի իրավասու էլեկտրոնային հասցեներին:
27. Մասնակցի հարցման հիման վրա Օպերատորը տրամադրում է երաշխիքային հիմնադրամում տվյալ Մասնակցին պատկանող Միջոցների մնացորդի և/կամ դրա փոփոխության մասին տեղեկություններ Մասնակցից հարցման ստացման պահից 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Հարցումը Մասնակիցը Օպերատորին է ներկայացնում թղթային կամ էլեկտրոնային եղանակով (իրավասու էլեկտրոնային հասցեին փոխանցելու միջոցով), որի պատասխանը Օպերատորը ներկայացնում է թղթային կամ էլեկտրոնային եղանակով (իրավասու էլեկտրոնային հասցեին փոխանցելու միջոցով) համապատասխանաբար: Սույն կետում նշված հարցման մեջ պետք է նշված լինի առնվազն այն օրը, որի դրությամբ Օպերատորը պետք է տրամադրի համապատասխան տեղեկությունները: Օպերատորը սույն կետում նշված հարցման հիման վրա տրամադրում է հետևյալ տեղեկությունները.

1) Պետական պարտատոմսի տարբերակիչ ծածկագիրը,

- 2) Ընդհանուր անվանական արժեքը՝ ըստ պետական պարտատոմսերի տեսակի,
 - 3) Դրամական միջոցների ընդհանուր գումարը,
 - 4) Միջոցների շարժի մասին (մնացորդի փոփոխության մասին տեղեկությունների պահանջի դեպքում):
28. Մասնակցի հետ կնքված պահառության պայմանագրի դադարեցման կամ Օպերատորի կողմից պահառության գործունեության դադարեցման դեպքում Օպերատորը Մասնակցի Միջոցները և դրանց վերաբերյալ առկա տեղեկությունները փոխանցում է այլ՝ օրենքով, դրա հիմա վրա ընդունված իրավական ակտերով և/կամ Առևտրի օպերատորի կանոններով սահմանված անձի մոտ դրանց հետագա հաշվառման նպատակով՝ Մասնակցի կողմից տրված հանձնարարականների հիման վրա: Սույն կետում նշված դեպքում փոխանցումներ կատարելուց հետո Օպերատորի կողմից երաշխիքային հիմնադրամում բացված հաշիվները փակվում են:
29. Օպերատորի կողմից պետական պարտատոմսերի պահառության գործունեության դադարեցման դեպքում դադարեցման մասին որոշում կայացնելուց 20 օր առաջ Օպերատորը այդ մասին տեղեկացնում է Մասնակիցներին և Առևտրի օպերատորին:
30. Մասնակիցը Օպերատորի և Առևտրի օպերատորի կանոններով սահմանված դեպքում կարող է ազատել ժամկետային վարկային ռեսուրսների ներգրավման սահմանաչափի՝ առևտրային համակարգում տվյալ պահին առկա և ազատ (չարգելադրված) մնացորդը կամ դրա մի մասը:
31. Օպերատորը Մասնակցի սահմանաչափի ազատման մասին տեղեկությունները ստանում է Առևտրի օպերատորից՝ վերջինիս հետ կնքված պայմանագրով սահմանված կարգով: Օպերատորն իրականացնում է սահմանաչափի ազատում Առևտրի օպերատորից համապատասխան տեղեկությունները ստանալուց հետո 15 րոպեի ընթացքում:
32. Մասնակիցը կարող է հետ ստանալ ազատված սահմանաչափի չափով երաշխիքային հիմնադրամ փոխանցված իր պետական պարտատոմսերը, եթե միջոցները հետ ստանալուց հետո երաշխիքային հիմնադրամում դրանց մնացորդային արժեքը գերազանցում է ստացված և դեռևս չմարված վարկային պարտավորությունների ընդհանուր զուտ գումարի և տվյալ Մասնակցի՝ առևտրային համակարգում առկա վարկային սահմանաչափի մնացորդի (առևտրային նստաշրջանի ընթացքում) հանրագումարին:
33. Մասնակիցը երաշխիքային հիմնադրամում հաշվառվող՝ իրեն պատկանող պետական պարտատոմսերը հետ ստանալու համար Օպերատորին Բանկմեյլ համակարգով ներկայացնում է ՀՏ 524 հաղորդագրությունը:

34. Օպերատորը սույն կանոնների 32-րդ կետով սահմանված պայմանի ստուգման արդյունքում պետական պարտատոմսերի հետ ստացման պահանջի հաստատումը կամ մերժումը Մասնակցին ուղարկում է ՀՏ 535 հաղորդագրությամբ:
35. Օպերատորը երաշխիքային հիմնադրամում հաշվառվող պետական պարտատոմսերի հետ ստացման պահանջի հաստատման պահից 15 րոպեի ընթացքում վերադարձնում է դրանք Մասնակցին՝ փոխանցելով դրանք Մասնակցի իրավասու հաշվին Բանկմեյլ համակարգի ՀՏ 522 հաղորդագրության միջոցով:
36. Օպերատորը օրենքով սահմանված համապատասխան իրավասություն ունեցող պետական մարմիններից ստացված հանձնարարականի, որոշման, վճռի կամ դատավճռի հիման վրա արգելադրում է երաշխիքային հիմնադրամում Մասնակցին պատկանող Միջոցները: Արգելադրված ազատ Միջոցները սույն կանոններով տրամադրվող սահմանաչափի հաշվարկի մեջ չեն ընդգրկվում: Եթե սույն կետում նշված հանձնարարականը, որոշումը, վճիռը կամ դատավճիռը Օպերատորին ներկայացվել է մինչև տվյալ առևտրային օրվա ժամը 10:20-ը, ապա Մասնակցի սահմանաչափը այդ արգելադրված ազատ միջոցների չափով նվազում է: Այն դեպքում, երբ սույն կետում նշված հանձնարարականը, որոշումը, վճիռը կամ դատավճիռը Օպերատորին ներկայացվել է սույն կետով սահմանված ժամկետից ուշ, ապա Մասնակցի միջոցները արգելադրվում են՝ միաժամանակ ընդգրկված լինելով սահմանաչափի հաշվարկի մեջ, սակայն դա որևէ ազդեցություն չի ունենում Մասնակցին արդեն իսկ տրամադրված սահմանաչափի վրա: Մասնակցի սահմանաչափում ընդգրկված միջոցները ազատվում են առևտրային նստաշրջանից հետո և արգելադրվում են, եթե դրանց մնացորդային արժեքը գերազանցում է ստացված և դեռևս չմարված վարկային պարտավորությունների ընդհանուր զուտ գումարի և տվյալ Մասնակցի՝ առևտրային համակարգում առկա վարկային սահմանաչափի մնացորդի (առևտրային նստաշրջանի ընթացքում) հանրագումարին: Առևտրային նստաշրջանի ընթացքում կամ դրանից հետո ազատված սահմանաչափի շրջանակներում Միջոցներն արգելադրվում են ըստ դրանց՝ մինչև մարում ժամկետայնության նվազման կարգի՝ պետական մարմիններից ստացված հանձնարարականի հիման վրա:
37. Մասնակիցը իր կողմից երաշխիքային հիմնադրամ փոխանցված պետական պարտատոմսերի փոխարինում կատարելու համար լրացուցիչ պետական պարտատոմսեր է փոխանցում երաշխիքային հիմնադրամ:
38. Լրացուցիչ պետական պարտատոմսերի փոխանցումը կատարվում է սույն կանոնների 25-րդ կետով սահմանված կարգով:

39. Փոխարինման ենթակա պետական պարտատոմսերը Օպերատորի կողմից փոխանցվում են Մասնակցի իրավասու հաշվին սույն կանոնների 35-րդ կետով սահմանված եղանակով:

Գլուխ 6. Քլիրինգ

40. Առևտրի օպերատորի ժամկետային վարկային ռեսուրսների հարթակում կնքված գործարքների մարման օրվա քլիրինգն իրականացվում է Օպերատորի կողմից:

41. Առևտրի օպերատորից ստացված տեղեկությունների հիման վրա Օպերատորը տվյալ Մասնակցի կողմից կնքված և նույն մարման օրն ունեցող բոլոր գործարքները (անկախ դրանց կնքման օրվանից) համախմբում է բազմակողմանի քլիրինգ իրականացնելու նպատակով, որի արդյունքում յուրաքանչյուր Մասնակցի համար վարկերի մայր գումարների և տոկոսագումարների մասով գործարքների մարման յուրաքանչյուր օրվա համար ձևավորվում է մեկական զուտ դրական (ստացվելիք), բացասական (վճարվելիք) կամ զրոյական դիրք: Օպերատորը սույն կետով սահմանված դիրքերի մասին տեղեկացնում է Առևտրի օպերատորին դրանց հաշվարկման պահից 10 րոպեի ընթացքում:

42. Օպերատորը Մասնակցի համար, ըստ գործարքների մարման յուրաքանչյուր օրվա, հաշվարկվում է նաև ընդհանուր զուտ դիրք՝ վարկերի մայր գումարների և տոկոսագումարների զուտ դիրքերի հանրագումարի չափով:

43. Եթե վարկի ժամկետայնությամբ պայմանավորված՝ դրա մարման օրը համընկնում է ոչ աշխատանքային օրվա հետ, ապա գործարքի մարման օր է համարվում տվյալ ոչ աշխատանքային օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը: Համապատասխանաբար վերահաշվարկվում է նաև տոկոսագումարը՝ վարկի փաստացի օրերի ժամկետով:

44. Օպերատորը մինչև յուրաքանչյուր օրվա ժամը 15:15-ը Առևտրի օպերատորին տեղեկություններ է տրամադրում յուրաքանչյուր Մասնակցի կողմից տրամադրված/ստացված և դեռևս չմարված վարկերի ծավալները և դրանց տոկոսագումարները՝ ըստ ամսաթվերի, տվյալ օրը մարվող վարկերն ու դրանց տոկոսագումարները, ինչպես նաև տվյալ օրվա վերջի դրությամբ Մասնակցի ազատ՝ չօգտագործված սահմանաչափը:

Գլուխ 7. Երաշխիքային հիմնադրամի միջոցների օգտագործման կարգը

45. Օպերատորը տվյալ առևտրային օրվա մինչև տվյալ ժամը 14:30-ը Մասնակցից ընդունում է տվյալ Մասնակցի՝ երաշխիքային հիմնադրամում հաշվառվող պետական պարտատոմսերի դրամային միջոցներով փոխարինելու

հանձնարարականներ՝ ՀՏ 599 հաղորդագրության տեսքով, որտեղ նշվում են պետական պարտատոմսերի տարբերակիչ ծածկագիրը և ծավալը, դրանց դիմաց ստացվելիք դրամային միջոցների ընդհանուր գումարը, պետական պարտատոմսերը փոխանցող Մասնակցի դեպո և դրամային հաշվի համարները, գումարը փոխանցող Մասնակցի դեպո և դրամային հաշվի համարները, ակնկալվող գումարի մեծությունը: Օպերատորը ստացված հանձնարարականին ընթացք է տալիս այն դեպքում, երբ նույն օրվա մինչև ժամը 14:30-ը ստանում է տվյալ հանձնարարականին համապատասխանող մեկ այլ ՀՏ 599 հաղորդագրություն գործարքի գնորդ կողմ հանդիսացող Մասնակցից: Ստացված ՀՏ 599 հանձնարարականների համընկնման դեպքում Օպերատորը կատարում է հանձնարարականները, եթե նույն օրվա մինչև ժամը 14:30-ը պետական պարտատոմսերի գնորդից Օպերատորի դրամային երաշխիքային հաշվին ստանում է դրամային միջոցների փոխանցում ՀՏ 100 հաղորդագրության տեսքով, որի «նպատակ» դաշտում պետք է նշված լինի «DVP» և վաճառող Մասնակցի դրամային իրավասու հաշվի համարը՝ առանց բացատի կամ այլ հավելյալ նշանների: Հակառակ դեպքում ՀՏ 535 հաղորդագրությամբ մերժում է ՀՏ 599 հաղորդագրությունների կատարումը: Օպերատորը ստուգում է ՀՏ 599 և ՀՏ 100 հաղորդագրություններում ներառված տվյալների համընկնման փաստը: Եթե տվյալները չեն համընկնում, ապա Օպերատորը հետ է փոխանցում դրամային միջոցներն այն հաշվին, որից ստացվել են և ՀՏ 535 հաղորդագրությամբ մերժում է հաղորդագրությունների կատարումը:

46. Եթե սույն կանոնների 45-րդ կետում նշված հաղորդագրությունների տվյալները համընկնում են և Օպերատորի դրամային երաշխիքային հաշվին փոխանցված դրամը մեծ կամ հավասար է եկամտաբերության կորով հաշվարկված պետական պարտատոմսերի ընթացիկ արժեքին, ապա Օպերատորը ՀՏ 522 հաղորդագրությամբ համապատասխան պարտատոմսերը փոխանցում է այն Մասնակցի հաշվին, ումից ստացվել է դրամային փոխանցումը: Այն դեպքում, երբ Օպերատորի դրամային երաշխիքային հաշվին փոխանցված դրամը փոքր է եկամտաբերության կորով հաշվարկված պետական պարտատոմսերի ընթացիկ արժեքից, Օպերատորը հետ է փոխանցում դրամային միջոցներն այն հաշվին, որից ստացվել են:
47. Օպերատորը առևտրային օրվա ժամը 15:30-ի դրությամբ հաշվարկում է սույն կանոնների 12-րդ կետի 3) ենթակետում նշված՝ շուկայի մասնակիցների Ս3 սահմանաչափերը: Դրական սահմանաչափ ունեցողները երաշխիքային հիմնադրամում դրամային միջոցներ ունենալու դեպքում այդ դրամային միջոցների՝ դրական սահմանաչափը չգերազանցող մասը Օպերատորը ՀՏ 100 հաղորդագրությամբ փոխանցում է շուկայի համապատասխան մասնակցի իրավասու դրամային հաշվին:

48. Առևտրի օպերատորը մինչև ժամը 15:15-ը տեղեկություններ է տրամադրում Օպերատորին տվյալ առևտրային օրվա առևտրային (հետառևտրային) նստաշրջանների ավարտի պահին դրամային բացասական դիրք ունեցող Մասնակիցների վերաբերյալ՝ նշեով բացասական դիրքի չափը: Օպերատորը ստուգում է երաշխիքային հիմնադրամում շուկայի տվյալ մասնակցի դրամային միջոցների առկայությունը և բացասական դիրքի չափով կամ սահմաններում համապատասխան դրամային միջոցները ՀՏ 100 հաղորդագրությամբ մինչև ժամը 15:20-ը փոխանցում է Առևտրի օպերատորի դրամային առևտրային հաշվին՝ նպատակը դաշտում նշելով այն Մասնակցի դրամային հաշվի համարը, ում պարտավորությունների կատարմանը պետք է ուղղվի փոխանցվող դրամը:

49. Առևտրի օպերատորը, իր կանոններով սահմանված դեպքում (երբ ժամը 15:45-ի դրությամբ Մասնակիցն ունի դրամային բացասական դիրք), տեղեկություններ է տրամադրում Օպերատորին տվյալ Մասնակցի՝ վերջնահաշվարկի կատարման համար առկա միջոցների, բացասական դիրքի և ընդհանուր պարտավորության մասին: Օպերատորը Առևտրի օպերատորից ստացված վերոնշյալ տեղեկությունների հիման վրա իրականացնում է դրամային բացասական դիրք ունեցող Մասնակցի՝ երաշխիքային հիմնադրամում հաշվառվող միջոցների հաշվարկ և պետական պարտատրոմսերի փոխանցում(ներ) մինչև տվյալ օրվա ժամը 15:50-ը հետևյալ սկզբունքով.

- 1) պետական պարտատրոմսերը Մասնակիցների միջև բաշխվում են ՊՊԸԳ*ԴԳԻ արժեքով, իսկ եթե բացասական դիրքը դրանից մեծ է, ապա տարբերությունը համամասնորեն բաշխվում է բոլոր զուտ դրական դիրք ունեցողների միջև,
- 2) բաշխման նպատակով պետական պարտատրոմսերն ընտրվում են ըստ դրանց՝ մինչև մարումը մնացած ժամկետի աճի, իսկ նույն օրը մարվող պարտատրոմսերի դեպքում՝ ըստ դրանց թողարկման պայմաններով ժամկետայնության աճի,
- 3) պետական պարտատրոմսերը զուտ դրական դիրքեր ունեցողների միջև բաշխվում են համամասնորեն՝ յուրաքանչյուր մասնակցի տրամադրվող պարտատրոմսերի ծավալները կլորացնելով դեպի ներքև՝ 1000 ՀՀ դրամի ճշտությամբ, իսկ մնացորդը գումարելով առավելագույն դրական դիրք ունեցողի մասնաբաժնին:

50. Սույն կանոնների 49-րդ կետով սահմանված Միջոցների հաշվարկի մասին տեղեկությունները Օպերատորը հաշվարկը կատարելու պահից 5 րոպեի ընթացքում տրամադրում է Առևտրի օպերատորին, որն իր կանոններով սահմանված կարգով կատարում է վերջնահաշվարկի կատարման համար առկա դրամային միջոցները փոխանցումները:

Գլուխ 8. Պատասխանատվությունը

51. Օպերատորը ՀՀ օրենսդրությամբ, իր և Մասնակիցների միջև կնքված պայմանագրով սահմանված դեպքերում, կարգով և չափով պատասխանատվություն է կրում երաշխիքային հիմնադրամում հաշվառվող միջոցների պահառության, սահմանաչափերի հաշվարկման և տրամադրման, ժամկետային վարկային ռեսուրսների հարթակում կնքված գործարքների մարման օրվա քլիրինգի հետ կապված իր պարտավորությունների չկատարման կամ ոչ պատշաճ կատարման համար:
52. Սույն կանոններին համապատասխան Օպերատորի կողմից կառավարվող երաշխիքային հիմնադրամ փոխանցված միջոցները Օպերատորի կողմից կարող են օգտագործվել բացառապես սույն կանոններով սահմանված դեպքերում և կարգով:
53. Սույն կանոններով սահմանված պահանջների խախտման համար Մասնակիցը պատասխանատվություն է կրում սույն կանոններով, ինչպես նաև Օպերատորի և Մասնակցի միջև կնքված պայմանագրով և Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված կարգով:
54. Մինչև ժամը 15:00 սույն կանոնների 4-րդ գլխով սահմանված միջոցների համալրման պահանջը չկատարելու դեպքում Օպերատորը մինչև ժամը 15:15-ը Հաշվարկային բանկին ՍԻԲԻԷՆԵԹ համակարգչային ցանցով ներկայացնում է պակասող գումարը համապատասխան Մասնակցի՝ Հաշվարկային բանկում վարվող դրամային հաշվից անակցեպտ գանձելու և Օպերատորի դրամային երաշխիքային հաշվին փոխանցելու պահանջագիր: Հաշվարկային բանկը հեռախոսով և ՍԻԲԻԷՆԵԹ համակարգչային ցանցով մինչև ժամը 16:00-ը տեղեկացնում է Օպերատորին պահանջագրի կատարման արդյունքների մասին: Միաժամանակ Օպերատորը Մասնակցին տուգանում է 50,000 ՀՀ դրամով: Տուգանք նշանակելու մասին որոշումը կայացվում է Օպերատորի գործադիր մարմնի ղեկավարի կողմից: Տուգանման որոշման օրը Օպերատորը համապատասխան հաշիվ ապրանքագիր է ներկայացնում տուգանված Մասնակցին: Մասնակիցը հաշիվ ապրանքագիրը ստանալու պահից 5 բանկային օրվա ընթացքում պարտավոր է իրականացնել համապատասխան տուգանքի վճարումը Օպերատորին:

Գլուխ 9. Անցումային դրույթներ

55. Սույն կանոններում փոփոխություններն ու լրացումները դրա անբաժանելի մասն են և ուժի մեջ են մտնում օրենքով սահմանված կարգով, եթե այլ բան սահմանված չէ սույն կանոններով:
56. Սույն կանոններով սահմանված ծառայություններն Օպերատորը կարող է մատուցել ՀՀ կենտրոնական բանկում սույն կանոնները գրանցվելուց հետո՝ Օպերատորի գործադիր մարմնի ղեկավարի որոշմամբ սահմանված օրվանից՝

կանոնների դրույթների կիրարկումն ապահովող բոլոր փաստաթղթերի և պայմանագրերի ստորագրումից հետո:

Հաստատված է

«Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ

դիտորդ խորհրդի որոշմամբ

_____ **Կոնստանտին Սարոյան**

«13» հունիսի 2012թ.

ք. Երևան